

<https://doi.org/10.15407/econlaw.2020.03.027>

УДК 346.9

Р.Б. ПОЛЯКОВ, юрист, м. Київ, Україна

 orcid.org/0000-0001-5266-224X

СТАНОВЛЕННЯ КОНКУРСНОГО ПРОЦЕСУ (ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА) ТА ЙОГО РОЗВИТОК У 1990-х РОКАХ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Ключові слова: банкрутство, боржник, закон, кредитор, процес, процедура, суд.

Розглянуто становлення та розвиток конкурсного процесу в незалежній Україні, а саме у 1990-х рр., у період економічного спаду в країні. Досліджено нормативно правові акти того періоду, які регулювали відносини неспроможності, та відповідні роз'яснення Вищого Арбітражного суду України.

Підкреслено, що перший акт конкурсного процесу незалежної України — Закон про банкрутство в редакції 1992 р. — виявився дуже простим для вирішення проблем неплатоспроможності великих промислових підприємств. Аргументується, що Закон про банкрутство 1999 р. мав революційне значення для розвитку конкурсного процесу в Україні. Він значно активізував діяльність арбітражних судів. Наводяться відмінності між Законами про банкрутство 1992 та 1999 рр., зокрема щодо їхньої направленості. У результаті дослідження автор приходить до висновку, що пільгами, які були передбачені Законом про банкрутство 1999 р., могли скористатися боржники, щодо яких були порушені справи за «старою» редакцією Закону. Діяльність арбітражних керуючих допомогла максимально підняти ефективність процедури банкрутства в частині фінансового оздоровлення боржників і погашення вимог кредиторів.

Постановка проблеми. 90-ті рр. ХХ ст. можна охарактеризувати як роки економічного спаду України. З моменту проголошення незалежності (24.08.1991) Україна стала на шлях економічних реформ. Перехід від адміністративно командних методів економіки до ринкових супроводжувався глибокою кризою неплатежів, гіперінфляцією, ліквідацією підприємств.

Одним із законів, що був спрямований на реалізацію таких реформ, став Закон України від 14.05.1992 № 2344-ХІІ «Про банкрутство» [1] (далі Закон про банкрутство). Основна мета Закону про банкрутство полягала у примусовій реалізації активів підприємств-боржників на користь вимог кредиторів.

На жаль, цей закон не мав на меті фінансове «лікування» суб'єктів господарювання, що призводило до невиправданої ліквідації підприємств, корисних для економіки і громадян держави.

Цитування: Поляков Р.Б. Становлення конкурсного процесу (процедури банкрутства) та його розвиток у 1990-х роках в незалежній Україні. *Економіка та право*. 2020, № 3. С. 27—33. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2020.03.027>

Тільки наприкінці періоду, який розглядається, були внесені суттєві зміни до Закону про банкрутство, направлені як раз на лікування фінансово хворих підприємств.

Питання розвитку конкурсного процесу (процедури банкрутства) України у 1990-х рр. висвітлювалося у працях таких науковців: О. Бірюкова, А. Бутирського, В. Джуна, Б. Полякова, В. Радзивілюк та ін. Однак ці вчені досліджували питання фрагментарно, оцінюючи лише окремі закони того періоду. Водночас стосовно аналізування в динаміці всіх законодавчих актів про банкрутство усього періоду, то він досі залишається поза увагою вчених.

Мета статті — дослідження генези конкурсного процесу (процедури банкрутства) України у 1990-х рр., на етапі економічного спаду в країні, з'ясування сутності його елементів, а також ефективності роботи як усього правового механізму, так і його окремих складових.

Виклад основного матеріалу. Перший акт конкурсного процесу незалежної України виявився дуже простим для розв'язання таких складних питань, якими є врегулювання неплатоспроможності великої кількості промислових підприємств. Закон про банкрутство у редакції 1992 р. був невеликим, містив лише 22 статті і передбачав усього дві процедури: санацію та ліквідацію.

Спрямованість Закону про банкрутство на реформування народногосподарського комплексу країни зумовило певну обмеженість кола суб'єктів банкрутства [2, с. 75]. Суб'єктами банкрутства були виключно юридичні особи — суб'єкти підприємницької діяльності, до числа яких належали також банки.

До позитивних моментів цього законодавчого акта можна віднести можливість вирішення проблемної ситуації у виконавчому провадженні, коли боржник не в змозі виконати свої грошові зобов'язання перед великою кількістю кредиторів. У той час існувала криза неплатежів, і нормативний акт повинен був вирішувати цю проблему.

У згаданому вище законі використовувалися такі традиційні засоби конкурсного процесу: забезпечення судом вимог кредиторів, визнання недійсними угод боржника, укладених із зацікавленими особами або в підозрілий період, реструктуризація заборгованості, погашення вимог кредиторів у зв'язку з недо-

статністю активів тощо. Справи про банкрутство розглядались в арбітражному суді.

Ухвалення Закону про банкрутство стимулювало недобросовісних боржників, особливо великі державні підприємства, виконувати свої грошові зобов'язання та сплачувати контрагентам борги за поставлену продукцію, виконану роботу і надані послуги.

Для відкриття провадження у справі про банкрутство з ініціативи кредитора достатнім був факт несплати боржником протягом одного місяця, визнані претензійні вимоги або борг за виконавчими документами. Базового розміру боргових вимог, необхідних для ініціювання справи про банкрутство, не було встановлено. До того ж штрафні санкції враховувалися у розмір боргу.

Для залучення та участі у справі інших кредиторів арбітражний суд зобов'язував кредитора, що ініціював розгляд справи, робити оголошення в офіційних друкованих органах («Голос України» або «Урядовий кур'єр»).

У Законі було встановлено всього лише три процесуальні строки:

- а) для порушення справи про банкрутство;
- б) для виявлення кредиторів;
- в) для проведення попереднього засідання суду.

Усі інші процесуальні строки встановлювалися самостійно судом.

Попри прогресивне значення Закону про банкрутство, у ньому містилися серйозні недоліки, які за своєю суттю нівелювали його мету й призводили до не виправданої ліквідації стратегічних для держави промислових підприємств.

Як справедливо зазначав Б.М. Поляков, «Закон про банкрутство (у редакції 1992 р.), будучи чисто «прокредиторським», приніс багато шкоди економіці держави. Адже замість лікування господарюючих суб'єктів їх просто ліквідували» [3, с. 10]. Справа в тому, що Закон про банкрутство зразка 1992 р. за своєю суттю нагадував конкурсний процес XIX ст., де була присутня лише процедура ліквідації. Питання фінансового оздоровлення, яким «обзавелися» конкурсні процеси зарубіжних країн з ринковою економікою у 20-х рр. XX ст., у Законі про банкрутство практично були відсутні. Сама процедура фінансового оздоровлення, санація, в національному акті більше нагадувала мирову угоду, оскільки умови ре-

структуризації боргу виконувались після припинення справи про банкрутство і без відповідного контролю суду.

Слід підтримати точку зору О.М. Бірюкова, який зазначає, що Закон 1992 р., який по своїй суті був прокредиторським, мав низку недоліків: реорганізаційна процедура — санація — на практиці видавалася неефективною, не передбачалося ніяких засобів збереження майна (мораторій було введено тільки пізніше), не передбачалося залучення незалежних професійних осіб для надання послуг у справі про банкрутство (розпорядником майна найчастіше виступав представник банку) [4, с. 17].

За Законом про банкрутство, навіть на відміну від конкурсного процесу XIX ст., ліквідаційною процедурою керував не конкурсний керуючий як професійний суб'єкт — фізична особа, а ліквідаційна комісія, що діяла на громадських засадах. Усе це призводило до зловживань правами серед деяких членів ліквідаційної комісії та криміналізації їхньої діяльності.

Відсутність законних термінів регламентації процедури банкрутства призводило до судової тяганини. Справи про банкрутство слухалися роками, залишаючись на етапі попереднього засідання суду. Як зазначає Ю.В. Кабенюк Закон про банкрутство того зразка мав яскраво виражений «прокредиторський» характер, його мета зводилась до оплати боргів кредиторів без пріоритету збереження боржника [5, с. 42].

Отже, законодавець під час вибору відповідної моделі конкурсного процесу повинен не механічно запозичувати її з якоїсь країни або з періоду розвитку цього процесу. У такому випадку законодавець має враховувати ступінь економічного розвитку своєї держави, її політичний устрій, а також менталітет суспільства. Тобто враховувати, наскільки буде «життєздатна» та ефективна в країні та чи інша запозичена модель правового регулювання, або закон, або навіть норма. Ігнорування цих особливостей неминуче може призвести до економічної та політичної кризи.

Через декілька років на основі накопиченого практичного досвіду роботи арбітражних судів Вищий арбітражний суд України видав роз'яснення від 18.11.1997 № 02-5/444 «Про деякі питання практики застосування

Закону України «Про банкрутство» [6] (далі Роз'яснення). Метою цього документа стало намагання підняти ефективність роботи самого закону, пом'якшити негативні наслідки його застосування, урегулювати проблеми одночасного вирішення господарських спорів у позовному провадженні з розглядом грошових вимог кредиторів у процедурі банкрутства.

Насамперед варто виділити деякі важливі моменти самого роз'яснення.

1. Вказувалось на особливість застосування ряду норм Арбітражного процесуального кодексу України (далі АПК) в процедурі банкрутства. Було чітко розділено норми АПК універсального характеру, тобто прямої дії, на норми, які застосовують з урахуванням особливостей, і норми, які взагалі не застосовувались у відносинах банкрутства.

2. Визначено правовий статус процесуальних фігур у справі про банкрутство (кредитор, боржник, санатор, розпорядник майна), що має суттєві відмінності з позовним провадженням.

3. Чітко визначена структура і зміст заяви про порушення справи про банкрутство, а також вказано перелік необхідних документів, що до неї додаються.

4. Чітко визначені функції арбітражного суду на етапах порушення справи про банкрутство, попередньому засіданні, під час затвердження умов санації та звіту в ліквідаційній процедурі.

6. Чітко визначено зміст судових процедур щодо встановлення майнових вимог кредиторів, обговорення умов санації, ліквідації боржника.

6. Чітко визначений порядок роботи ліквідаційної комісії з реалізації майнових активів боржника.

Дане роз'яснення мало дуже велике значення, оскільки полегшило роботу тільки арбітражних судів і учасників процедури банкрутства. Воно допомогло правильно осмислити суть самого конкурсного процесу, який до цього був незнайомим юридичній науці України. Багато положень документа увійшли у вигляді норм під час подальших змін до Закону про банкрутство.

Попри усе прогресивне значення роз'яснення, воно не могло нівелювати деякі негативні моменти Закону про банкрутство. Це стосувалося питань повноцінної процедури са-

нації, об'єктивних умов відкриття процедури банкрутства, використання традиційних засобів неспроможності (мораторій, визнання невиконаних угод недейсними, погашення грошових вимог за допомогою прискічного строку тощо). Зрештою процедурі банкрутства потрібен був професійний конкурсний (арбітражний) керуючий.

На той час судова практика намагалася вирішити проблеми фінансового оздоровлення підприємств за допомогою механізмів чинного арбітражного процесуального кодексу. Суди встановлювали заборони та обмеження для боржника у справах про банкрутство на оплату боргу кредиторам, які не були учасниками справи. Також вводився порядок реалізації продукції боржником під контролем комітету кредиторів. Що стосується керівників боржників, то суди змушували їх періодично звітувати перед кредиторами за результатами господарської діяльності.

Варто зазначити, що така форма судової творчості мала позитивні наслідки. Були збережені від ліквідації десятки сільськогосподарських і промислових підприємств. Однак судова практика також не могла застосовувати традиційні засоби конкурсного процесу. Тому потрібен був відповідний закон, який би повноцінно регулював відносини фінансової неспроможності.

Усі ці недоліки були враховані в Законі України від 30.06.1999 № 2343-ХІІ «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [7]. Зазначеним нормативно-правовим актом були внесені суттєві зміни до Закону про банкрутство. Серед яскравих і важливих новел можна виділити такі.

1. Об'єкт процедури банкрутства отримав новий зміст: грошове зобов'язання, до складу якого вже не включалися штрафні санкції та внутрішні зобов'язання боржника.

2. Передбачено досудову санацію як процедуру, що передуює відкриттю справи про банкрутство.

3. Визначено базові умови відкриття процедури банкрутства: розмір грошових зобов'язань; термін їх невиконання; їх безспірний характер; наявність по них виконавчого провадження.

4. Як традиційний засіб конкурсного процесу встановлено мораторій на задоволення вимог кредиторів; розширено зміст застосо-

вуваних судом заходів щодо забезпечення вимог кредиторів і підстав для визнання зацікавлених угод недейсними; уведені підстави для розірвання невиконаних (збиткових) угод боржника.

5. Передбачено судові процедури, що застосовуються до боржника, — розпорядження майном, санація, ліквідація та мирова угода.

6. Визначено чіткі процесуальні строки для здійснення судом і учасниками дій під час розгляду справи про банкрутство.

7. Уведена нова процесуальна фігура — професійний керівник процедури банкрутства — арбітражний керуючий. Ця особа в процедурі розпорядження майна доповнює відсутню у керівника та органів управління боржника правосуб'єктність, а в процедурах санації та ліквідації діє від їхнього імені.

8. Розширено компетенцію представницьких органів кредиторів — загальних зборів і комітету кредиторів. За їхньої ініціативи стала визначатися доля боржника, перехід до подальших судових процедур, призначення та звільнення арбітражного керуючого, а також його повноваження щодо розпорядження майном.

9. Чітко регламентовано порядок відчуження активів боржника на кожному з етапів процедури банкрутства та розподіл виручених коштів серед кредиторів.

10. Уведено державний орган з питань банкрутства, до функцій якого належать: організація статистичного обліку підприємств, щодо яких порушено справу про банкрутство; підготовка та ліцензування арбітражних керуючих та контроль за їхньою діяльністю; пропозиція суду кандидатур арбітражних керуючих на державні підприємства, щодо яких порушено справи про банкрутство; забезпечення реалізації банкрутства відсутнього боржника тощо.

11. Закон про банкрутство викладено в новій редакції, він отримав іншу назву: Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі Закон про банкрутство 1999 року). З «прокредиторського» Закон став «продебіторським», оскільки його метою стало відновлення платоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності-боржника, як юридичної, так і фізичної особи. І тільки у разі неможливості фінансового оздоровлення такий суб'єкт

визнавався банкрутом і щодо нього вводилася ліквідаційна процедура.

Як правильно зазначає І.А. Бутирська, Закон 1999 року суттєво розширив коло суб'єктів банкрутства, включивши до них і деякі некомерційні організації, а також громадян-суб'єктів підприємницької діяльності [8, с. 53].

Закон про банкрутство 1999 р. мав революційне значення для розвитку конкурсного процесу в Україні. Він значно активізував діяльність арбітражних судів. Істотно зросла кількість справ про банкрутство, порушених за ініціативою боржників, зокрема великих промислових підприємств. У багатьох випадках суди стали застосовувати процедури санації і мирової угоди. Пільги, передбачені цим Законом, стали можливі і для суб'єктів, щодо яких порушено справи за «старою» редакцією закону. Діяльність арбітражних керуючих дала змогу максимально підняти ефективність процедури банкрутства в частині фінансового оздоровлення боржників і погашення вимог кредиторів.

Незважаючи на те, що Закон про банкрутство 1999 року мав яскраво «продебіторський» характер та обмежував права кредиторів, Б.М. Поляков вважав таку тенденцію тимчасовою. Як зазначав учений: «Пройде деякий час, і як тільки економіка почне ефективно працювати, так зразу ж будуть введені пом'якшувальні заходи для кредиторів. Законодавство про неспроможність (банкрутство) завжди та у всіх країнах відносилось до категорії динамічного законодавства. До того ж баланс пріоритетів між кредитором та боржником завжди залежав від рівня розвитку економіки держави» [3, с. 10]. Водночас у Законі про банкрутство 1999 р. були редакційні неточності, різночитання і неспівпадіння, що ускладнювало роботу правозастосовних органів. Тому потрібно було внести до Закону про банкрутство 1999 р. певні зміни з метою поліпшення його роботи.

Висновки. 1. Закон про банкрутство зрештою 1992 року за своєю суттю нагадував конкурсний процес XIX ст., де була присутня лише процедура ліквідації. Питання фінансового оздоровлення у цьому Законі практично були відсутні. Сама процедура санації в національ-

ному акті більше нагадувала мирову угоду, оскільки умови реструктуризації боргу виконувалися після припинення справи про банкрутство і без відповідного контролю суду.

2. Роз'яснення полегшило роботу не тільки арбітражних судів, а й учасників процедури банкрутства, що дало змогу правильно осмислити суть самого конкурсного процесу, до цього незнайомого для юридичної науки України.

Роз'яснення не могло нівелювати деякі негативні моменти Закону про банкрутство. Це стосувалося питань повноцінної процедури санації, об'єктивних умов відкриття процедури банкрутства, використання традиційних засобів неспроможності (мораторій, визнання невідгідних угод недійсними, погашення грошових вимог за допомогою присічного строку тощо). Зрештою процедурі банкрутства потрібен був професійний конкурсний (арбітражний) керуючий.

3. Закон про банкрутство 1999 р. мав революційне значення для розвитку конкурсного процесу в Україні. Він значно активізував діяльність арбітражних судів. Істотно зросла кількість справ про банкрутство, порушених за ініціативою боржників, зокрема великих промислових підприємств. У багатьох випадках суди стали застосовувати процедури санації та мирової угоди. Пільги, передбачені Законом про банкрутство 1999 р., стали можливі й для суб'єктів, щодо яких порушено справи за «старою» редакцією Закону. Діяльність арбітражних керуючих допомогла максимально підняти ефективність процедури банкрутства в частині фінансового оздоровлення боржників і погашення вимог кредиторів.

4. Законодавець під час вибору відповідної моделі конкурсного процесу повинен не механічно запозичувати її з якось країни чи з періоду розвитку цього процесу. В такому випадку законодавець має враховувати ступінь економічного розвитку держави, її політичний устрій, а також менталітет суспільства, тобто враховувати, наскільки буде «життєздатна» і ефективна в країні певна запозичена модель правового регулювання, або закон, або навіть норма. Ігнорування цих особливостей неминує призвести до економічної кризи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про банкрутство: Закон України від 14.05.1992 № 2343-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 31. Ст. 440.
2. Джуль В.В. Інститут неспроможності: світовий досвід розвитку і особливості становлення в Україні. 2-е вид., виправл. і доповн. Київ: Юридическая практика, 2006. 384 с.
3. Поляков Б.М. Закон України «О восстановлении платежеспособности должника или признании его банкротом»: Научно-практический комментарий. Киев: Ін Юре, 2003. 272 с.
4. Бірюков О.М. Розвиток концепції законодавства про банкрутство в Україні на зламі віків. Актуальні проблеми міжнародних відносин: зб. наук. праць. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. Київ, 2012. Вип. 105, ч. 1.
5. Кабенюк Ю.В. Правове регулювання арбітражного управління в процедурі банкрутства в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04. Київ, 2019. 242 с.
6. Про деякі питання практики застосування Закону України «Про банкрутство»: роз'яснення Вищого арбітражного суду України від 18.11.1997 № 02-5/444. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_444800-97 (дата звернення: 25.07.2020).
7. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 30.06.1999 № 2343-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12/ed19990630> (дата звернення: 25.07.2020).
8. Бутирська І.А. Правовий статус учасників справи про банкрутство. Чернівці: Технодрук, 2017. 184 с.

Надійшла 27.07.2020

REFERENCES

1. Pro bankrutstvo: Zakon Ukrainy vid 14.05.1992 No. 2343-XII. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 1992. No. 31. Art. 440 [in Ukrainian].
2. Dzhun V.V. Instytut nespromozhnosti: svitovyi dosvid rozvytku i osoblyvosti stanovlennia v Ukraini. 2-e vyd., vypravl. i dopovn. Kyiv: Yurydycheskaia praktyka, 2006. 384 p. [in Ukrainian].
3. Poljakov B.M. Zakon Ukrainy "O vosstanovlenii platezhеспособности dolzhnika ili priznaniy ego bankrotom": Nauchno-prakticheskij kommentarij. Kiev: In Jure, 2003. 272 p. [in Russian].
4. Biriukov O.M. Rozvytok kontseptsii zakonodavstva pro bankrutstvo v Ukraini na zlami vikiv. Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn: zb. nauk. prats. Kyiv. nats. un-t im. Tarasa Shevchenka, In-t mizhnar. vidnosyn. Kyiv, 2012. Iss. 105, ch. 1 [in Ukrainian].
5. Kabenok Yu.V. Pravove rehuliuвання arbitrazhnoho upravlinnia v protseduri bankrutstva v Ukraini: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.04. Kyiv, 2019. 242 p. [in Ukrainian].
6. Pro deiakі pytannia praktyky zastosuvannia Zakonu Ukrainy "Pro bankrutstvo": Roziasnennia Vyshchoho arbitrazhnoho sudu Ukrainy vid 18.11.1997 No. 02-5/444. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_444800-97 [in Ukrainian].
7. Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka abo vyznannia yoho bankrutom: Zakon Ukrainy vid 30.06.1999 No. 2343-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12/ed19990630> [in Ukrainian].
8. Butyrskā I.A. Pravovyi status uchasnykiv spravy pro bankrutstvo. Chernivtsi: Tekhnodruk, 2017. 184 p. [in Ukrainian].

Received 27.07.2020

R.B. Poliakov

Lawyer, Kyiv, Ukraine

orcid.org/0000-0001-5266-224X

FORMATION OF THE BANKRUPTCY PROCESS
(BANKRUPTCY PROCEEDINGS) AND ITS DEVELOPMENT
IN THE 1990s IN INDEPENDENT UKRAINE

The article is devoted to the formation and development of the competitive process in independent Ukraine, namely in the 90s of the twentieth century, during its economic downturn. The normative legal acts of that period, which regulated the insolvency relations and the corresponding Explanations of the Supreme Arbitration Court of Ukraine, are studied.

It is emphasized that the first act of the competitive process of independent Ukraine — the Bankruptcy Law at 1992, proved to be very simple to solve the problems of insolvency of large industrial enterprises.

The author accentuates that this law in its essence resembled the competitive process of the XIX century, where there was only a liquidation procedure. The lack of a full-fledged financial recovery procedure, traditional measures of the bankruptcy process, a professional arbitration manager and legal deadlines for the regulation of bankruptcy proceedings led to litigation and unjustified liquidation of strategic industrial enterprises for the state.

It is argued that the purpose of the Explanations of the Supreme Arbitration Court of Ukraine dated 18.11.1998 was to increase the efficiency of the law itself, mitigate the negative consequences of its application, resolve problems of

simultaneous settlement of commercial disputes in litigation with consideration of monetary claims of creditors in bankruptcy proceedings. The important points of this Clarification are emphasized concerning the application of procedural norms, the legal status of the participants in the case, the structure and content of the application for initiating bankruptcy proceedings, the functions of the court, the work of the liquidation commission, etc.

It is noted that the Clarification not only facilitated the work of arbitration courts and participants in the bankruptcy proceedings, but also allowed to properly understand the essence of the bankruptcy process itself, previously unknown to the legal science of Ukraine.

It is argued that the Bankruptcy Law at 1999 was of revolutionary significance for the development of the bankruptcy process in Ukraine. He significantly intensified the activities of arbitration courts. Significantly increased the number of bankruptcy cases initiated by debtors, including large industrial enterprises. In many cases, the courts began to apply reorganization and amicable agreement procedures.

There are differences between the Bankruptcy Laws at 1992 and 1999, in particular in their direction.

As a result of the study, the author concludes that the benefits provided by the Bankruptcy Law of 1999 could be used by debtors in respect of whom cases were initiated under the "old" version of the Law. The activities of arbitration managers allowed to maximize the efficiency of the bankruptcy procedure in terms of financial recovery of debtors and repayment of creditors' claims.

Keywords: bankruptcy, debtor, Law, creditor, process, procedure, court.